

Kollektivtrafikmarknaden – hur definieras begreppen kollektivtrafik & regional kollektivtrafik?

Transportstyrelsen får ibland frågor om definitionen av kollektivtrafik respektive definitionen av regional kollektivtrafik samt vilka kollektivtrafikföretag¹ som omfattas av krav på anmälningsskyldighet enligt 4 kap. lagen (2010:1065) om kollektivtrafik.

I detta dokument beskriver Transportstyrelsen vilka regelverk som reglerar kollektivtrafikmarknaden, hur begreppen kollektivtrafik och regional kollektivtrafik definieras samt vilka som omfattas av kraven om anmälningsskyldighet och trafikantinformation. Det är viktigt att påpeka att Transportstyrelsen inte gör någon egen tolkning av definitionerna inom kollektivtrafik i detta dokument.

Vilka regelverk reglerar kollektivtrafikmarknaden?

De regelverk som reglerar kollektivtrafikmarknaden är EU:s kollektivtrafikförordning (EG) nr. 1370/2007, lagen (2010:1065) om kollektivtrafik (kollektivtrafiklagen) och förordning (2011:1126) om kollektivtrafik. Samt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2012:2) om anmälningsskyldighet och trafikantinformation². Lagen och förordningen kompletterar i vissa delar EU:s kollektivtrafikförordning. Definitioner finns i EU:s kollektivtrafikförordning och lagen om kollektivtrafik.

EU:s kollektivtrafikförordning

EU:s kollektivtrafikförordning (artikel 1) fastställer hur behöriga myndigheter kan ingripa på området för kollektivtrafik för att se till att det tillhandahålls tjänster av allmänt intresse som bland annat är tättare, säkrare,

---

¹ Begreppet kollektivtrafikföretag definieras i EU:s kollektivtrafikförordning (EG) nr. 1370/2007 som:

ett offentligt eller privat företag, eller en offentlig eller privat företagsgrupp, som bedriver kollektivtrafik, eller ett offentligt organ som tillhandahåller kollektivtrafiktjänster.

² Senast ändrad genom TSFS 2012:72 för att inkludera kollektivtrafik på vatten.

av bättre kvalitet eller billigare än den fria marknaden skulle kunna erbjuda. Förordningen är tillämplig på internationell och nationell kollektivtrafik på järnväg och andra spårbundna transporter och på väg. Medlemsstaterna får välja att tillämpa förordningen på kollektivtrafik på vatten.

Kollektivtrafiklagen

Kollektivtrafiklagen (enligt 1 kap. 1 §) innehåller bestämmelser om ansvar för regional kollektivtrafik, organisering av regionala kollektivtrafikmyndigheter, uppgifter och befogenheter för den som är behörig myndighet enligt EU:s kollektivtrafikförordning och allmänna krav på kollektivtrafikföretag, allt i fråga om trafik på väg, järnväg, vatten, spårväg och tunnelbana. Enligt 1 kap. 1 a § ska EU:s kollektivtrafikförordning tillämpas på kollektivtrafik på vatten i Sverige.

Hur definieras begreppen kollektivtrafik och regional kollektivtrafik?

Begreppet **kollektivtrafik** definieras i kollektivtrafiklagen (1 kap. 5 §) med en hänvisning till definitionen i EU:s kollektivtrafikförordning. I förordningens artikel 2 a definieras kollektivtrafik som *persontransporttjänster av allmänt ekonomiskt intresse som erbjuds allmänheten fortlöpande och utan diskriminering.*

I 1 kap. 6 § kollektivtrafiklagen definieras **regional kollektivtrafik** som sådan kollektivtrafik som:

1. äger rum inom ett län eller,
2. om den sträcker sig över flera län, med avseende på trafikutbudet huvudsakligen är ägnad att tillgodose resenärernas behov av arbetspendling eller annat vardagsresande och som med hänsyn till sitt faktiska nyttjande tillgodoser ett sådant behov.

Begreppet regional kollektivtrafik definieras endast i kollektivtrafiklagen och anger omfattningen av de regionala kollektivtrafikmyndigheternas ansvar och befogenheter.

Vilka omfattas av anmälningsskyldigheten?

Enligt 4 kap. 1 § kollektivtrafiklagen ska ett kollektivtrafikföretag som har för avsikt att på kommersiell grund bedriva kollektivtrafik anmäla detta till berörd regional kollektivtrafikmyndighet. Detsamma gäller när företaget avser att upphöra med trafiken. Om anmälan avser trafik i fler än ett län, ska den mottagande kollektivtrafikmyndigheten informera övriga berörda myndigheter. Detta anmälningskrav omfattar alla kollektivtrafikföretag som

bedriver kommersiell kollektivtrafik oavsett om de bedriver lokal, regional eller långväga trafik. Definitionen av kollektivtrafik i EU:s kollektivtrafikförordning avgör vilken trafik som ska anmälas till berörd regional kollektivtrafikmyndighet.

Enligt 4 § Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2012:2) om anmälningsskyldighet och trafikantinformation ska anmälan vara berörd regional kollektivtrafikmyndighet tillhanda senast 21 dagar innan trafiken påbörjas eller upphör. Av anmälan ska det framgå på vilken eller vilka linjer företaget avser att bedriva/upphöra med kollektivtrafik.

Av propositionen 2009/10:200 Ny kollektivtrafiklag (s.85-86) framgår skälen för regeringens förslag angående anmälningsskyldigheten. Syftet med anmälningsskyldigheten är att berörda myndigheter ska ha möjlighet att följa och utöva tillsyn även över kommersiell trafik. Ett kollektivtrafikföretag ska när som helst under året kunna anmäla att det avser att bedriva kollektivtrafik (eller upphöra med trafiken). En anmälan är inte att jämställa med ett tillstånd och berörda myndigheter ska inte pröva eller acceptera anmälan innan trafiken får starta.

För att de regionala kollektivtrafikmyndigheterna ska kunna ansvara fullt ut för den regionala kollektivtrafiken, är det viktigt att varje regional kollektivtrafikmyndighet har kännedom om samtlig kollektivtrafik som passerar och gör uppehåll inom deras länsgränser.

Vilka ska lämna information om trafikutbud?

Enligt 4 kap. 2 § kollektivtrafiklagen ska ett kollektivtrafikföretag lämna information om sitt trafikutbud till ett gemensamt system för trafikantinformation. Detta krav omfattar alla kollektivtrafikföretag oavsett om de bedriver upphandlad eller kommersiell trafik.

Enligt 7 § Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2012:2) om anmälningsskyldighet och trafikantinformation ska information om trafikutbud, om det inte finns särskilda skäl för det, lämnas senast 21 dagar innan trafiken påbörjas, ändras eller upphör. Företagen ska lämna information om linjer (9 §), hållplatser (10 §) samt tidtabeller (11 §) till Samtrafiken i Sverige AB.

Av propositionen 2009/10:200 Ny kollektivtrafiklag (s.87-88) framgår skälen för regeringens förslag angående gemensamt system för trafikantinformation. Syftet med ett gemensamt system är att resenären på ett enkelt sätt ska kunna få samlad information om all kollektivtrafik och kunna planera sin resa, även om den omfattar mer än ett trafikslag och oavsett om resan är regional eller interregional.